

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

N 254

ՍԷՍՍԻՉ Վ. Ա. ԻՉ

ԵՆՆԻ

ԻՎԼԵՍԷ ԱԷ ՔԻԼԻՍԷԼԵՐՍԷ

ՅԳԻ ԻՆՍՏԻՏՍ

Վ. Ա. ՉԼ. Ա. Բ

451-ԱՐ

ՀԱԳԳ ԱԼԼԱՀ

ԷՍԷՐ Ի

ՄՈՒՍԼԼԻՄ Ֆ. Գ. ՄՕՆՖՕՐԹ

«Պէնի 'այնիյի բէնտին կիպի գանն էրտին :»
Մէզ. 50. 21 :

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک ۹ صفر ۳۰۸ و ۱۱ ایلول ۳۰۶
تاریخی و ۵۵۸ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر

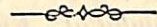
مصارفی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولنهرق طبع اولمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

ՄԱԹՊԱ՝Ա Ի Ա. Յ. ՊՕՅԱՂԵԱՆ

1890

ՀԱԳԳ ԱԼԼԱՀ

«Պէնի 'այնչյլէ քէնտին կիպի զանն էմտին»
ՄԵՂ. 50. 21:

Ալլահա ինանմագ՝ անրն էվսաֆընըն միւ-
թալա՛ասընա եօլ աչար: Ատէմէր նամա՛-
լիւմ օլանա թախսիս օլունմը մէզպահչար
իւզէրինտէ սէճատէ էթմէյէ գանի՛ օլմազլար .
վէ պու սէպէպտէն, հազրէթ ի Յոբըն էյա-
մընտան պէրու Գատիր ի Մութլագ հագգընտա
քէսպ ի վուգուֆ էթմէյէ չալըչըրլար:

Ալլահ հագգընտա սալթ պիր թասալ-
վուրա մալիք օլմագ՝ ինսանտա գանա՛աթ հա-
սըլ էթմէզ. ճանըն արզուսու՛ մէվճուա օլան
վէ մէվճուա օլտրղընը անլայապիլտիլի պիր
Ալլահա իպատէթ էթմէք տիր: Չէշիա չէշիա
փութփէրէսթիլին զուհուրը պունտան տըր:
Ատէմէր կիւնէշի, այը վէ երլտրղլարը իլահ-
լար սըրասընա գօտուլար. նէհրլէրէ, տաղլա-
րա, աղաճլարա, վէ հաթթա զայրի նաթըգ
հայվանլարա թափընտըլար: Իրագ նէսնէլէրէ
տօղրու ուզանըպ անճագ էլլէրինին եէթիշ-
տիլինի թութտուլար: Գէնտի թասափվուր-
լարընը թաշ, մա՛տէն եա աղաճ իւզէրինտէ

92-2014

հէքք էտերէք Ալլահը թասվիլէրլէ ըհամ էթմէյէ տախի գալգըչլալ կէօղլէրի, գուլաղլարը վէ էլլէրի վար իքէն կէօրէմէյէն, իշիտէմէյէն վէ քէնտիլէրէ եարարմ էտէմէյէն փութլար էօնիւնտէ տիղ չէօքտիւլէր :

Պիր ատրմ տահա իլէրի վարըպ քէնտի պէնկղէյիշլէրի իւզրէ իլահլար եափարազ անլէրէ 'արզը 'ուպուտիյէթ էյլէտիլէր, վէ պէօյլէճէ շէքլ վէ պէնկղէյիշ, վէ 'ազլ վէ տույղու վէ մէրամ ճիհէթիլյէ քէնտիլէրէ պէնկղէր օլան իլահ վէ իլահէլէրլէ սէմա վէ զէմինի տօլտուրտըլար : Ալլահը պիլմէք սէվտաս սըյլէ, անը քէնտի զէմանլարընա վէ հալ ու քէյֆիլէթլէրինէ միւթապըգ էշքեալ ու էվսաֆլէ իլպաս էթտիլէր : Մուհարէպէ իլէ մէշղուլ օլան գապիլէլէր էհլ ի հարպը ուլուհիլէթ տէրէճէսինէ թէրֆի' էյլէտիլէր : Ճէնքճիլիք քէմալ 'ալամէթի սայըլտըղընտան անլէրին իլահլարը հարպ իջիւն միւսէլլահ ճէնկեալվէրլէր իտի : Ղավղատա իպրազ օլունան գահրիմանըգտան, վէ եախօտ ճիսմանի գուվլէթտէն տահա ա'լա պիր շէյ պիլմէյէն պիր խալգըն իլահլարը պիթթապի' Մէրիս վէ Հէրբիւլ օլաճաղ իտի : Կիւղէլլիքտէն թէլլէղլիւզ էտէնլէր հիւսնէ ուլուհիլէթ վէրիպ Զէօհրէյէ թափընտըլար : Եունան վէ Բօմա իլահլարընըն քեաֆֆէսի' ուլուհիլէթ մէր-

թէպէսինէ վարտըրըմը ինսանլար իտի : Ինսանտա միւսթահսէն կէօրիւնէն հէր շէյ Ալլահա իսնատ օլունուր իտի : Անլէր հիքմէթէ, գուվլէթէ, մա'րիֆէթէ վէ հիւսն ու լէթաֆէթէ սէճտէ էտէրլէր իտի : Պունտան մա'տա ինսանտա միւշահատէ օլունան էյիլիք, մէրհամէթ, վէ պունլարտան էհվէն տիկէր խասսիյէթլէր տախի մապաղի իլահլար սըրասընա կէշիլիտի : Պունլարըն իլահլարը էլլէրինին տէյիլ, իլա ֆիքըլէրինին մէսնու'աթը իտի : Անլէր 'աղիմ Ալլահը քէնտիլէրտէն պիրի կիպի զանն էթտիլէր :

Անլէրին պու թասավվուրը ուսուլը 'իպատէթլէրինէ տախի կիրտի : Ինսանլարը նէ սուրէթլէ թա'ղիմ էտէրլէր իտի իսէ, իլահլարընա տախի 'այնի սուրէթտէ, եա'նի գուրպան քէսիպ' հէտիլէլէր թագաթիմ էտէրէք թա'ղիմ, վէ ինսանլարա թէ'սիր էտէն թալիգլէրլէ անլէրտէն իմտատ թալէպ էտէրլէր իտի :

Եհհուտիլէր Ալլահա 'արզը ը ուպուտիլէթ էտէրլէր իտիլէր իսէ տէ, էսասը քէլամլմըզըն շէհատէթինէ կէօրէ Անըն նէ կիպի պիր զաթ օլտըղընա տա'իր տօղլու պիր թասավվուրլարը եօգ իտի : Շէրի'աթըն էմիր էյլէտիլի ֆէրա'իղի, մա'նասընը անկլամայարազ իճրա էտիյօրլար իտի : Մէղպահ իւղէրինտէ

տանալար վէ գուզուլար զէպհն էտէրէր, վէ պունունտա իւղէրինէ չօգ կէչմէզտէն Ալլահա վէ պիրիպիրինէ գարշը կլնանհը իրթիքեապ էտէրէր իտի: Ալլահ պունլարը քէնտի քէօրլիւք վէ ֆէսատարընտան տօլայը թա'ղիր էլէյիս, «Խանէնտէն տանա, վէ աղըլլարընտան էրքէճէր ալմամ. զիրա օրմանըն զիրուհլարընըն քեաֆֆէսի, պին տաղտա օլան հայլանաթ պէնիմ տիր. Ալլահ համտ գուրպանը թագտիմ, վէ միւթա'ալա նէզըլէրինի իֆա էլէ,» պուլուրմըշտըր: Պու սէօզլէրէ անլէրէ սայքի շէօլէ տէմիշ օլույօր. պէն ատէմ տէյիլ իմ քի սիղին ֆէսատընըզա շէրիք օլայրմ, վէ եախօտ ֆէսատընըզըն մէյվէսինի գապուլ էտէյիմ: Պէն Րապպ իմ, թէհարէթ, 'ատայէթ, վէ հագիգաթը սէվէրիմ: «Պէնի 'այնիլէ քէնտին կիպի զանն էթտին. սէնի թէքտիր էտիպ էթտիլին շէյլէրի կէօզլէրին: Էօնիւնէ թէրթիպ էտէճէյիմ. համտ գուրպանը թագտիմ էտէն պէնի թէմճիտ էտէր. վէ եօրունա տիգգաթ էտէնէ Ալլահըն իտէլասընը կէօթէրէճէյիմ:»,

Ալլահըն էվաֆընա լայրդըլէ վաղըֆ օլմագ հագիգի 'իպատէթին շուրութ ըէսասիյէսինտէն տիր: Ֆիլ վաղը', պիղ Գատիրին քէմալընա վաղըֆ օլամայըղ. վէ լաքին աշըն քէլամընը միւթալա'ա էտէրէք անա մագպուլ օլաճագ մա'լիւմաթ թահսիլինէ նա'իլ օ.

լապիլիր իղ: Անըն քէլամը վէ էվաֆը միւթթէհիա օլուպ պիրինի էօյրէնմէմիղ իչիւն տիկէրինի պիլմէմիղ հէր հալտէ լաղըմ կէլիր: Էֆքեարընըն վէ հագիգաթընըն միւֆէսսիրի քէնտիսի տիր: Խէլասըմըղը մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ օլ հագիգաթը պիլմէք իսթէրսէք քէնտինի պիլմէմիղ լաղըմ կէլիր: Ֆի'իլ իլէ եա գալլ իլէ անը թա'ղիղ էթմէք իսթէրսէք, Անըն իրատէթինէ վագըֆ օլմամըղ իճապ էտէր: Էսասը քէլամըմըզըն սիյագ ու սէպագընըն պէյան էլլէտիլի թասալվուրտա պուլունան պիր ատէմտէ իտէլասը մուճիպ օլաճագ իման, վէ եախօտ Ալլահը թա'ղիղ էտէճէք հագիգի պիր արզու միւմքին տէյիլտիր: Ալլահը ինսան կիպի 'ատայէթսիղ, եա մէրհամէթսիղ տիւշիւնէն ատէմ' մագպուլ 'իպատէթին իլք շարթընա տահա մալիք օլմամըլ տըր:

'իլմ ի իլահինին էսասը' Ալլահ հագգընտա օլան թասալվուրաթըմըղ օլուպ' այրը այրը թա'լիմաթ հագգընտա օլան էֆքեարըմըղ տախի պունտան ըէնկ այըր: Րէամլէրտէ գըթ'ա վէ իրագըղգ ճիհէթիլլէ պուլունան նիսպէթին կէօզէ ա'լագասը նէ իսէ, Ալլահ հագգընտա օլան թասալվուրումըղըն տա թա'լիմաթ ը տինիյէյէ 'ալագասը հէման էօլլէ տիր: Րէսսամըղգտա մէղքիւր նիսպէթ տօղրու իսէ նէսնէլէր ասըլ գըթ'ա վէ շէքլէրինտէ կէօ.

րիւնհարկէր . սողրու տէյիւ իսէ , շէքլ վէ հէյ'էթլէրի չարփըզ կէօրիւնիւր : Ալլահ հագ- գընտա օլան թասսավլուր պէօյլէ տիր . թա'լի- մաթ ը տինիյէտէն հէր պիր նօգթասը հագ- գընտա օլան անկլայըչըմըզըն սողրու օլուպ օլմամասը Ալլահ հագգընտա օլան թէսավլու- րըմըզա միւթէվլագգըֆ տըր :

Պիլ ֆարզ , պիր թագըմ ատէմլէր հէր շէյ- տէն զիյատէ Ալլահըն 'ատալէթինէ էհէմմիյ- յէթ վէրիպ' անըն տահա լաթիֆ սըֆէթլէրինի կէօրմէզ հալտէ պուլունըրլար : Գատիմ Եու- նանիլէր Հէրքիւլին գուվլէթինի պէօյիւք կէօսթէրտիքլէրի կիպի , պունլար տախի սէրթ վէ միւսա'ատէսիզ 'ատալէթի պէօյիւտիւրլէր : Սինա տաղընըն թէիիէսինտէքի կիւրիւլթիւլէրէ գուլագլարը , վէ անըն պուլութ վէ շիմշէքլէրինէ կէօղլէրի աչըզ տըր : Մէզքիւր թասսավլուր սողրու իսէ տէ նաթէմամ տըր : Պունլար քէ- մալ ը իլահիյէնին անճագ պիր թարաֆընը , եա'նի ինսանտա քէնտիլէրին էն չօգ հայրան օլարըզ պիր թարաֆը կէօրիւյօրլար :

Տիկէր պիր թագըմը Ալլահտա անճագ Մուհապպէթ կէօրիւրլէր : Բիթապ Մուգատ- տէսին «Ալլահ մուհապպէթ տիր» կիպի թա' պիրաթընտան 'աղիմ քէյֆ հիսս էտէրլէր : Ալլահըն 'ատիլ օլարըզնա ինանըրլար իսէ տէ , անը քէնտի միւթալա'ալարընա մատտէ էթ-

մէք իսթէմէզլէր : Կիւնահ վէ ճէզա մէս"էլէսի փէք սիյահ րէնկլէրլէ րէսմ օլունմըչ օլար- ղընտան , տահա փարլագ վէ ֆէրրահ րէսմլէր արամագ իւզրէ օլ սահիֆէյի չար չապուգ շէ- վիրիլէր : Մէզքիւր իքի թագըմըն գուսուրը պիր տիր . եա'նի քէնտիլէրին Ալլահը , Բի- թապ ը Մուգատտէսին Ալլահը օլմայըպ' իլա քէնտի թասսավլուրընըն նէթիճէսի տիր : Պունլար Ալլահըն քէլամընա միւրաճա'աթ է- տէրլէր իսէ տէ , անը , թէք կէօղ իլէ ըսթէրիօս- քօփա պագան ատէմ կիպի գուլլանըրլար : «Մէմալաթ զէմինտէն եիւքսէք օլարըզ կիպի պէնիմ եօլլարըմ սիղին եօլլարընըզտան , վէ էֆքեարըմ սիղին էֆքեարընըզտան 'ալի տիր» քէլամընը ունուտարագ պունլար Բէլամը Շէ- րիֆի Ալլահ հագգընտա իհտաս էյլէտիքլէ- րի թասսավլուրաթըն պօյատըղը ճամլարլէ օ- գուրլար :

Պունլարըն նագըզ թասսավլուրաթընըն եանկ- լըչ նէթիճէսի Բիթապ Մուգատտէսին տիկէր թա'լիմաթը հագգընտա զահիպ օլտուգլարը էֆ- քեարլարընտա իզհար օլունըր : Պիրի քէֆարէ- թէ հիւքիւմէթճէ պիր տա'վա նագարըյլէ պա- գար . չիւնքի , շէրի'աթըն հարֆ պէ հարֆ իճ- րասը պապընտա Ալլահ' Բրիստոսը ինսանլար իչիւն քէֆիլ թութըյօր տէյիւ կէօղէտիր : Պիր ախէրի' պիրինին պաշգա պիրի եէրինէ

ճեղա չէքմէսի ֆիքրինի հիչ գապուլ էտէմէզ : Պիսուչ պիր դաթըն մաղհար ք ճեղա էտիլմէսի խուսուսը 'ադլընա կիրմէզ : Եսայի էլլի իւ չիւնճիւ պապը մէճաղէն թէֆսիր էտէր , վէ խաչը իսէ , կէօրիւպ անտէն պա'ղը հագիգաթ լար էօյրէնիլէճէք պիր տէրս սայար : Պու իքի թագըմըն տա կիւճիւյիւ՝ Ալլահ հագգընտա զահիպ օլտուգլարը եանկըշ պիր թասաւիլուրը ֆիթապ ք Մուգատտէս իլէ իմթիղաճա կէ թիրմէյէ չալըշմագ տա տըր : Չօգլար՝ ֆիթապ ք Մուգատտէստէ թա'լիմ օլունուպ , քիլիսէնին իման կէթիրտիյի վէքեայէթ նէվ'ինտէն օլան քէֆարէթ թա'լիմինի քէնտի պէնկղէյիլէրի իւզրէ թէրթիպ էտիլէն պիր Ալլահըն իհտաս էտէճէյի քէֆարէթէ միւթապըգ կէօրմէտիք լէրինտէն , օլ թա'լիմի թէրք էթտիլէր : Պու եանկըշ ճիհէթէ տօղրու ատըմ ալանլարտան նիչէլէրի , տօղրու թարիգէ կէրի տէօնէրլէր իսէ տէ , նիչէլէրի տէ անտէ տէվամ էտիպ տինսիլլիքտէ գարար գըլարլար . չիւնքի , չօղա վարմաղտան , եա Ալլահ հագգընաա զահիպ օլտուգլարը եանկըշ թասաւիլուրտան , եա տա ֆիթապ ք Մուգատտէստէն վաղ կէչմէլէրի լաղըմ կէլիր :

Կէլէճէք ճեղա թա'լիմինի ըէտտ էտէնլէր իչիւն տախի քէյֆիյէթ պէօյլէ տիր . չիւնքի , պու թա'լիմի Ալլահ հագգընտա զահիպ օլ

տուգլարը թասաւիլուրա մութապըգ կէօրմէզ լէր : Սէմալի ֆէտէրիմիգ քէնտի մուհապպէ թինի օլ տէրէճէ ունութմագ էտէպիլլի'ր մի քի , իթա'աթսըլըգտա պուլունան էվլատընտան պիրինի իլ էլ էպէտ ճեղայա կիրիֆթար էթ սին , տէրլէր : Պու սու'ալ Ալլահըն փէտէրլիյի հագգընտա զահիպ օլունան եանկըշ պիր անկ լայըշտան նէլ'էթ էտէր : Յիլ վագը՝ Ալլահ՝ ֆէտէր տիր . ֆագաթ պիղիմ կիպի պիր փէ տէր տէյիլ տիր : Կիւնահըն ճեղասը թա'լիմի նի տինկլէմէք չէթին , վէ անկլամագ իսէ տահա չէթին տիր : Պու պապտէ ֆիթապ ք Մուգատտէսին լիսանը աչըգ օլտուղու իչիւն ատէմ նէյի ինթիլապ էտէճէյինի պիլմէք կէրէք տիր . չիւնքի , քէնտի էսքի գանըշընա եալիւ շըպ տա ֆիթապ ք Մուգատտէսի ըէտտ էթ մէք խաթասը ատէմին քէնտի զիյանընը իլ թիղամ էթմէք խաթասը տըր :

Մուգատտէրին 'աճա'իպ 'ամէլլէրինէ թէսա տիւֆ էտէրէք խրիսթիյանլար պա'ղէն չաչըրըր լար : Յասըգլար միւյէստէր , վէ սալիհլէր մաղ լուպ օլուրլար : — Ատէմլէր թուֆան , եա աթէշ , եա խասթալըգ վէ եա սէվիլիւլիւլէրինին վէ ֆաթը վասըթասըյլէ իմթիհան օլունտուգլա ընտա , հագրէթի Յօր կիպի րապպ քէնտի լէրէ խասիմ օլմուշ տըր տէյիլ տիւչիւնիւր լէր : — րապպըն թէ'տիպինի քլ'մ թէֆսիր

էտէպիլիր : Օ մուհապպէթինտէն նաչի ճէֆա վէրիր տէր . պունա ինանըր իսէք տէ , անկլամայըզ : Բէնտիմիզի , եա կիւնահըմըզը վէ եա ինթիեաճաթըմըզը պիլմէյիզ : Յոր քէնտի քէնտինի « փաք վէ սալիհ » 'ատտ էտէրէք ֆէլաքէթինտէն սօլայը միւզթարըպ օլտու : Հէման պու Յոր իտիքի , Ալլահ հագդընտա քէնտինէ սօղորու պիր թասապլուր վէրէն իլհամա մալիք օլտուգտան սօնկրա « Ֆիլ վագըր ' տէրք էթմէքսիզին , հատտիմտէն խարիճ վէ պիլմէտիյիմ շէյլէր սէօյլէտիմ . լաքին շիմտի սէնի կէօզիւմ կէօրէտիւ . պու էճլտէն քէնտիմտէն իսթիքրահ էտիպ ' թօփրագ վէ քիւլտէ թէօվպէ էտէրիմ » տէտի :

Թէճրիւպէ վէ իմթիհան էտիլտիյիմիզ զէման զուհուր էտէն թէշէքքիլէրիմիզին չօղու Ալլահ հագդընտա եանկըշ պիր անկլայըշտան նէշէթ էտէր : Անը օլտուզը կիպի կէօրէմէտիյիմիզ էճլտէն քէնտիմիզի տէ օլտուզըմըզ կիպի կէօրէմէյիզ : Անըն մուգատտէրինին 'ամէլլէրի նիճէ օլմագ կէրէք իտիյի հագդընտա քէնտիմիզ պիր թասապլուր թէրթիպ էթմիշիզ . լաքին էլիհունըն սու'ալը տա'իմա եէրինտէ տիր . « Սէնին կէօնկլիւնէ կէօրէ' մի միւքեաֆաթ էտէճէք տիր քի ըէտտ էտէրսին » : « Պիլիրիմ քի ինսանըն թարիգի քէնտի էլլինտէ տէյիլ տիր » : Ալլահըն քէլամը պիղէ նուր տըր ,

վէ մուգատտէրինին թէֆսիրի անտէ պուլուները . թէֆսիր էթմէզ իսէ , մա'լիւմաթտան տահա 'ալա օլան թէպիլյէյի պախշ էտէր : « Խէլասքեարըմ Ալլահ միւպարէք օլտուն քի կիճէլէյին թէղաննի էթտիրիր » : Սէմալաթ դէմինտէն եիւքսէք օլտուզը կիպի , Ալլահըն սըֆէթլէրի , իսէլաս թէրթիպի , վէ մուգատտէրինին 'ամէլլէրի տախի ինսանընքիլէրտէն օլ տէրէճէ եիւքսէք տիր :

Ֆիլ վագըր ' ինսան ասլընտա Ալլահըն թասվիրի իտի . վէ լաքին , պու թասվիր օլ տէրէճէ պօղուլտը քի , անտէ արթըգ Ալլահ թասըլմագ օլտու : Պու սէպէպտէն , Ալլահը անկլամագ իսթէտիյիմիզ թագտիրտէ անը ինսանտան պաշգա պիր եէրտէ արամամըզ իճապ էտէր : Վագա'ա ատալէթ , մէրհամէթ , եա տիկէր 'ալի սըֆէթլէր պազը քիմսէլէրտէ նիւմայան օլույօրլար . հէր նէ դատար պու սըֆէթլէր դուսուրըզ պիլէ օլալար , անլէր էվսաֆ ը իլահիյէնին մէճմու'ի տէյիլ տիրլէր : Պունլարըն էն միւքէմմէլ սուրէթտէ պուլունտըզ , վէ Ալլահ այնէն անըն կիպի տիր տէյէպիլլէճէյիմիզ հիչ պիր ֆէրտ կէօսթէրէմէյիզ : Պիղէ 'ալա կէօրիւնէնին ճիւմիէսին ճէմ' էտիպ « Խշթէ Ալլահ պէօյլէ տիր » տէյէմէյիզ : Ալլահ քէնտի քէնտինի 'ամէլի , վէ քէլամը , վէ ալ էլ խուսուս օղլու Յիսուս Բիրիս

տոս վասըթասըյլէ պէյան էթմէտիքճէ, տիւն-
 եա հիքմէթ վասըթասըյլէ անը թանրմատը,
 վէ թանըյամազ: Անը թանրմազ իսթէրսէք
 Անըն պէյանաթընա միւրաճա'աթ էթմէմիզ
 լաղըմ կէլիր. վէ պու իշտէ պիզտէն էվվէլ
 կէլիպ կէչէն էյի առէմէրին մու'ալէնէթին-
 տէն իսթիֆատէ էտէպիլիրիզ: Անըն պիզ
 տէյորլար քի, “Ալլահ՝ զաթը, հիքմէթի,
 գուտրէթի, գուտսիյէթի, 'ատալէթի, էյլիյի
 վէ հագիգաթը ճիհէթիյլէ պի'նիհայէ, էպէ-
 տի վէ թէղայյուրտէն միւնէզզէհ պիր Բուհ
 տըր”։ Էսասս ը քէլամընըտա մէվճուս օլան
 ֆիքրի պունտան տահա գուվվէթլի սուրէթտէ
 մէյտանա կէթիրէն պաչգա ինսանի պիր լիսան
 օլապիլի'ր մի: Ալլահ հագգընտա ինսան իճատ-
 քէրտէսի օլան թասավլուր իլէ ֆէլամը Շէրիֆին
 պէյան էթտիյի Ալլահ մապէյնինտէ օլան պէօ-
 յիւք ֆարգ էսասս ը քէլամըն հէր պիր քէլիմէ-
 սինտէ կէօրիւնիւյօր: Ինսան՝ զայրի մահտուտ
 օլմայըպ մահտուտ տըր. էզէլի օլմայըպ ան-
 ճագ տիւնքի պիր մախլուգ տըր. թէպէտտիւլ-
 տէն պէրի տէյիլտիր: Քէնտի պէնկղէյիլիմիզ
 իւզրէ եափա պիլէճէյիմիզ էն միւքէմմէլ Ալ-
 լահ պիզիմ մահտուտ վէ գարարսըզ թապի'ա-
 թըմըզտան հիսսէտար օլաճագ տըր. լաքին
 Ալլահ՝ քէնտի զաթը վէ սըֆէթլէրի ճիհէթիյլէ
 տիւն, պու կիւն, վէ էպէտէն հէման օ տըր:

“Էզէլտէն էպէտէ տէյին սէն Ալլահ սըն”։
 Ալլահըն սըֆաթընը միւթալա'ա էթմէք-
 տէ էն մուֆիտ թարիգ ֆրիստոսըն 'էօմիւնիւ
 միւթալա'ա էթմէք տիր: Չիւնքի' օ “կէօրիւն-
 մէզ օլան Ալլահըն սուրէթի, անըն ճէլալընըն
 զիյասը վէ ճէվհէրինին ըէամ ի զաթիսի տիր”։
 Փիլիպպոս անա՝ “Եա՝ Բապպ, փէտէրի պիզէ
 կէօսթէր, վէ պիզէ քիֆայէթ էտէր” տէտի:
 Յիսուս անա տէտի քի, “Էյ Փիլիպպոս, պուն-
 ճա միւտտէթ պէն սիզին իլէ իմ, վէ պէնի թա-
 նը՝ մատըն մը. պէնի կէօրմիւշ օլան փէտէրի
 կէօրմիւշ օլուր”։ Կէօնտէրիլէն մէ՝ մուրլարըն՝
 “Պու առէմ կիպի ասլա պիր քիմանէ սէօյլէմէ-
 միշ տիր” տէմէյէ հագգըրը վար իտի. չիւն-
 քի անտէն էվվէլ հիչ պիր առէմ հիքմէթ ի ի-
 լահիյէյէ մալիք օլմամըշ իտի: Քրիստոս Ալլա-
 հըն իզհարը օլտուղընտան, Անը թանըյան-
 լար փէտէր հագգընտա հագիզի պիր թա-
 սավլուրա մալիք օլուրլար:
 Քրիստոսըն 'էօմիւնիւ միւթալա'ա էթմէք
 Ալլահը պիլմէմիզ իչիւն թա'լիմ՝ ճիհէթիյլէ
 խայրը օլտուղտան պաչգա, սալահտա փէր-
 վէրտէ օլմագ իւզրէ, անըն միւշապէհէթինտէ
 իզտիյատ պուլմամըզ իչիւն տախի էլզէմ տիր:
 Օ պիզէ էօրնէք տիր: “Քրիստոս Յիսուստա
 պուլունան էֆքեար հէման սիզտէ տախի պու-
 լունտուն”։ Անըն սըֆէթլէրինին ճիւմէսի իմ՝

Թիսալըմըդ իչիւն տիր : Քրիստոս կիպի գուտտուս օլմագ , 'ատալէթ , մէրհամէթ , վէ տիկէր սըֆէթլէր ճիհէթիյլէ Անա պէնկղէր օլմագ Աւլահա պէնկղէր օլմագ տըր : Աւլահա 'արզը 'ուպուտիյէթ էթմէք Քրիստոսա իմթիսալ էթմէքլիք տիր : Անըն սիւլուք էյլէտիյի միսիլիւ սիւլուք էյլէմէք՝ պիղէ հէմ ֆարզ , հէմ իմթիյազ տըր :

Իհթիեհաճաթըմըդա քեաֆի ի'նայէթ պիղէ իհսան օլունաճաղընա իթիմատ էտէրէք՝ պու թարիգտէ եիւրիյէ պիլիւրիզ : Օ այնէն պիղիմ կիպի տէյիլ իսէ տէ , պիղիմ « Անըն կիպի օլաճաղըմըդ » վա'տ օլունմըչ տըր . չէօյլէ քիհաղրէթ ի Ատէմին տիւլմէսի վասըթասըլլէ զայպ էտիլէն սուրէթ Ուլլահ Քրիստոսըն վասթասըլլէ ի'ատէ օլունաճագ տըր : Պունա պիրտէն վասըլ օլմատըղըմըդ մէ'յուսիյէթի մուճիպ օլմամալը : Սուրէթինի չէքմէյէ գալըչտըղը էօրնէք՝ գուվիլէթինէ ֆա'իզ կէօրիւնտիյիլ իչիւն ըհսսամ մէ'յուս օլուն մը . կիւլ միւքէմմէլ օլտուղը իչիւն ըհսսամ անըն ըհսմինի չէքմէյէ միւպաչէրէթ էթմէսին մի : Միւնհանի պիր խաթթ չըզմագսըղըն հիչ պիր օգ նիչանկեահընա վասըլ օլամաղ . ուճու եօգարըյա սօղրու պագան պիր օգ ուֆուգի աթըլանտան զիյատէ մէսաֆէ գաթ' էտէր : Պէօյլէճէ , Աւլահըն միւքէմմէլ վէ գուսուրսուզ օլան սըֆաթը-

նը քէնտի միւթալա'ասընա մատտէ էտէն պիրատէմ ինսանը քէնտինէ նիւմունէ թութանտան տահա ա'լա նէթիճէլէրէ վասըլ օլտուգտան պաչգա , իլէրիտէ մա'լիւմաթ վէ միւչապէհէթինին քէմալ պուլաճաղը ի'թիմատընտան տախի ճէսարէթ քէսպ էտէր : « Անա'միւչապիհ օլաճաղը . զիրա Անը հէման օլտուղը կիպի կէօրէճէյիլ » :

Աւլահըն սըֆաթը ճէլիլէսի պու 'էօմիւրտէ , օլա օլա , անճագ պա'ղը տէրէճէ անկլաչըլտըղը կիպի , սալահըն միւքեաֆաթը վէ կիւնահըն միւճաղաթը տախի փէք ճիւզ'ի անկլաչըլա պիլիւր : Ճէննէթի քէնտի թասալվուրումը վէ կէօնկիւմիւրգէ կէօրէ թէրթիպ էտէրէք , օլ պապտէ խաթայա մէյտան վէրմէյէլիմ : Շու մահտուտ ֆիքրիմիղէ անը անկլաթմագ իչիւն իսթիմալ օլունան թէչպիլիլէրտէն ալտանմայալըմ : Պիլլօր տէրեա , ալթուն սօգագ , ինճու գուվուլար , հայաթ աղաճը վէ սույու՝ օլ վասֆը նա գապիլ օլան հիւսն ու ճէլալըն անճագ զա'իֆ 'ալամէթլէրի տիր : Թէպլալըն անճագ զա'իֆ 'ալամէթլէրի տիր ի սուրէթ տաղընտա իւչ շայիրտլէրին իւղէրինէ զալիպ կէլէն , վէ Պատմոստա Յովհաննէսի էօլիւ կիպի տիւլիւրէն ճէլալ ինսան վիսանըլլէ վասֆ ու թա'րիֆ օլունամաղ : Պի այնիհի , թէօլպէսիղ կիւնահքեարլարըն օրայասօղրու գօշուչտըղլարը ախրէթին մուսիպէթ-

ու ֆէլաքէթլէրի թա՛րիֆտէն միւսթաղնի տիր :
Աթէշ վէ գուրտ վէ աղապ տէրէսի թա՛պիրա-
թընը եանկլըշ անկլամայալըմ՝ պունլար զէմի-
նին ճէհէննէմլէրինէ պէնկզէմէզ . զիրա սէմա-
վաթ զէմինտէն եիւքսէք օլտուղը , վէ Ալլահ՝
պիղիմ թասավվուր էթտիյիմիղտէն ՛աղիմ օլ-
տուղը միսիլլիւ , ճէննէթ տախի ինսանըն խա-
յալ էտէպիլտիյինտէն փէք ՛ալա , վէ ճէհէն-
նէմ իսէ անըն կէօրիւպ պիլտիյինտէն տահա
զիյատէ տէհշէթլի տիր :

Պիրինէ թալիպ , օլ պիրինտէն իսէ պա՛խտ
օլալըմ :

ՀԻՅՁԻ 2
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623026 461

ՀԻՅՁԻ 11
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623025 460

ՀԻՅՁԻ 5
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623019 454

ՀԻՅՁԻ 10
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623024 459

ՀԻՅՁԻ 4
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623018 453

ՀԻՅՁԻ 9
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623023 458

ՀԻՅՁԻ 3
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623017 452

ՀԻՅՁԻ 8
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623022 457

ՀԻՅՁԻ 2
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623016 451

ՀԻՅՁԻ 7
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623021 456

ՀԻՅՁԻ 1
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623015 450

ՀԻՅՁԻ 6
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623020 455

